

Ольга ПАВЛОВА
студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., ст. викладач Метлушко О.В.

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У ІНВЕСТИЦІЙНУ СФЕРУ

У сучасних умовах важливим напрямом досліджень є визначення основних джерел фінансування для підвищення ефективності реального сектору економіки країни. Державна фінансова підтримка, бюджетне фінансування, банківські кредити, податкова політика, страхування, інвестиції є тими стратегічними факторами, які мають принципове значення, оскільки безпосередньо впливають на ефективне фінансування в реальний сектор економіки України.

Основна мета бюджетних інвестицій полягає в інвестиційному забезпеченні розвитку реального сектору економіки та соціальної сфери. Відповідно передбачається інвестування коштів у формування такої системи надання суспільних послуг, яка б забезпечувала високий рівень соціально-економічного розвитку, підвищувала б матеріальний добробут населення, забезпечувала б розвиток матеріально-технічної бази соціальної сфери, а також активізувала б інвестиційні процеси та сприяла б економічному зростанню в країні.

На нашу думку, переважна частина бюджетних інвестицій використовується як капітальні вкладення, які спрямовуються в різні галузі економіки і забезпечують відтворення основних фондів. До них відносять: забезпечення простого та розширеного відтворення основних фондів державних і комунальних підприємств, які не спроможні забезпечити його самофінансування; компенсація втрати та пошкодження основних фондів суб'єктів підприємницької діяльності внаслідок стихійних лих, техногенних катастроф та інших форс-мажорних обставин; вирішення інших пріоритетних завдань, які не мають інших джерел фінансування [3].

Економічна ефективність бюджетного інвестування визначається саме відношенням інвестованих бюджетних коштів у реальний сектор економіки до валового внутрішнього продукту або регіонального валового продукту. Особливе значення має визначення цього показника на рівні регіонів, оскільки показує рівень ефективності реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на соціально-економічний розвиток окремих адміністративно-територіальних одиниць, зокрема на розвиток державної та муніципальної інфраструктури та реалізацію інноваційних проектів.

В ринковій економіці важливе місце серед джерел інвестування структурних зрушень в економіці належить банківському кредиту. Найбільший потенціал щодо фінансування модернізаційних процесів в Україні мають державні інвестиції та банківські кредити. Проте в Україні останнім часом існує суперечність між орієнтирами розвитку банківсько-фінансового і реального секторів економіки [2].

Нині структура банківських кредитів за галузями та термінами не відповідає потребам модернізаційних процесів – переважна частка кредитів (понад 70 %) спрямована у поточну діяльність (рис. 1).

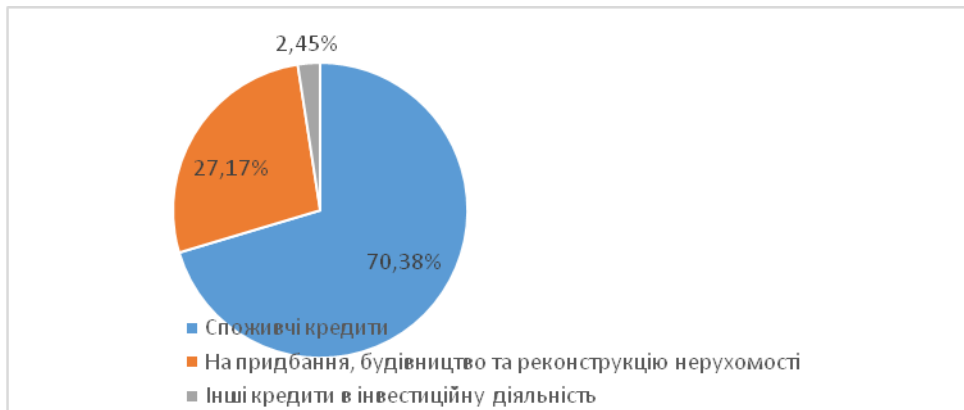

Рис. 1. Структура банківських кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, за цільовим спрямуванням станом на кінець 2014 року

Найбільша частка кредитів зосереджена в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів та складає 37,83% загального обсягу кредитів (рис. 2).

Рис. 2. Структура банківських кредитів за видами економічної діяльності станом на кінець 2014 року

Таким чином, перешкоди на шляху активізації інвестиційного кредитування мають системний характер і є наслідком диспропорцій вітчизняної фінансової і економічної систем. В умовах зависоких ризиків та обмежених можливостей позичальників брати кредити та за відсутності довгих ресурсів банки зосередили свою активність на сегменті державних цінних паперів, фактично фінансуючи потреби держави. За цих умов в Україні проявився ефект витіснення приватних інвестицій державними. При цьому частка бюджетних коштів серед джерел фінансування інвестицій коливається на рівні 4-5 %, а власних коштів підприємств – стало перевищує 60 %. Незважаючи на підвищення ролі банків у фінансуванні інвестицій, зацікавленість банків у фінансуванні інвестиційних процесів знижується –

частка кредитів, виданих на інвестиційні цілі, зменшилася з 19,1 % у 2009 р. до 2,45% у 2014 р. Тенденція до зменшення частки кредитів в інвестиційну діяльність в загальній сумі кредитів, наданих комерційними банками, що намітилась в останні роки, свідчить про скорочення можливостей банківської системи фінансувати заходи структурної перебудови вітчизняної економіки, що не відповідає стратегічному завданню її модернізації [1].

Отже, банківський сектор безпосередньо впливає на спроможність промислових підприємств фінансувати інвестиції в капітальні вкладення та інновації. Основними чинниками, які стоять на заваді посилення позитивного впливу банків на реальний сектор економіки, є: низька капіталізація банків; високі ризики кредитування та недосконала законодавча база щодо захисту прав кредиторів; нестача довгострокових кредитних ресурсів і недостатнє залучення заощаджень населення у депозитні вклади; неефективність системи рефінансування банків з метою кредитування економіки; нерозвиненість системи субсидування відсоткових ставок за кредитами; недостатня прозорість фінансової звітності підприємств; вибіркоче застосування практики синдигованих кредитів, що не дає змоги диверсифікувати ризики.

Оскільки можливість нарощування капіталу за рахунок власного прибутку банків нині дуже обмежена, то підвищення їх кредитної активності безпосередньо залежить від зовнішніх інвестицій у банківський капітал. У такій ситуації є потреба в державній підтримці, механізм надання якої має враховувати досвід інших країн, що вдало проводили політику стимулювання розвитку реального сектору національної економіки. Серед можливих заходів можуть бути: кредитування окремих підприємств; визначення державою пріоритетних галузей для інвестування; державні гарантії під залучення інвестицій; часткове повернення інвесторам видатків щодо страхування ризиків за цільовими інвестиціями; створення системи державної підтримки інновацій у високотехнологічній виробництва.

Зазначені вище заходи потребують жорсткого державного, а також незалежного контролю за ефективним використанням інвестицій. Враховуючи обмежені можливості вітчизняних банків щодо довгострокового кредитування, а також нагальну потребу національної промисловості в інвестиціях, доцільно посилювати роль центрального банку в реалізації цілей інноваційно-інвестиційного розвитку національної промисловості.

Отже, доцільно ще раз підкреслити, що кардинально змінити підприємницький клімат в Україні можна лише на основі ефективної кредитної підтримки як підприємців на початкових стадіях розвитку своєї справи, так і пріоритетних напрямів підприємницької діяльності. Це дозволить створити принципово нові умови для розвитку підприємництва, яке буде орієнтувати власну діяльність на виробництво конкурентоспроможної продукції, адекватної світовим стандартам.

Список літератури:

1. Аналітична записка «Монетарні важелі стимулювання структурної перебудови економіки України». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/653/>
2. Воронченко О. В. Фінансове забезпечення розвитку реального сектора економіки. Збірник наукових праць національного університету державної податкової служби України. - №2. – 2012. – С. 20-55.
3. Реструктуризація промисловості України у процесі посткризового відновлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.gov.ua/content/articles/files/restrukt-30659.pdf.